وقتی دیپلمات‌ها عاجز می‌شدند حاج‌قاسم گره‌ها را باز می‌کرد

محمدرضا باهنر معتقد است سردار سلیمانی گره‌گشای چالش‌های دیپلماتیک بود

شخصیت‌های برجسته تاریخ همواره فرصت‌هایی برای تفکر و تأمل فراهم می‌کنند تا افراد با نظر به سیره و سرگذشت آنان، نقاط حساس و جدی در حیات‌شان را بازخوانی کنند و از آنها بهره‌مند شوند. چهارمین سالگرد شهادت سردار حاج‌قاسم سلیمانی فرصتی فراهم کرد تا با محمدرضا باهنر، دبیر کل جامعه اسلامی مهندسین و عضو حقیقی مجمع تشخیص مصلحت نظام گفت‌وگویی درباره مشی سیاسی سردار شهید داشته باشیم.

طرح: همشهری/ آرش شاه‌سمندی

حاج‌قاسم یک مکتب است

درباره سردار کتاب‌ها و تولیدات رسانه‌ای زیادی وجود دارد. از نظر حضرتعالی کدام وجه از وجوه شخصیت ایشان مغفول مانده یا باید بیشتر به آن پرداخت؟

یاد و خاطره شهید بزرگوار سردار سلیمانی را گرامی می‌داریم. حقیقت این است که از یک طرف احساس می‌کنیم گوهری تابناک و گرانبها را از دست داده‌ایم و از طرفی هم با توجه به اتفاقاتی که در کشور و منطقه افتاده به تعبیر آن شعری که درمورد ایشان گفته شده است و به‌درستی هم در آن شعر اشاره شده، حس می‌کنیم که حاج‌قاسم هنوز زنده است و مددرسانی و هدایت‌گری او همچنان تداوم دارد به مناسبت این موضوع خاطره‌ای نقل می‌کنم. وقتی که خبر تلخ شهادت حاج‌قاسم سلیمانی از رسانه ملی منتشر شد، با فاصله ۳،۲ساعت پس از انفجار خبری این واقعه، با من تماس گرفته شد تا در یک برنامه زنده تلویزیونی شرکت داشته باشم. من در پاسخ این دعوت گفتم نمی‌توانم در این شرایط در برنامه شرکت کنم و احتمال این هم هست که در وسط برنامه زنده بغض من بترکد! خلاصه با اصراری که از سوی دعوت‌کنندگان صورت گرفت، من در آن برنامه حضور پیدا کردم و از قضا آن اتفاق هم افتاد و من نتوانستم جلوی بغض و اشکم را بگیرم، اما در فاصله چندساعت از شهادت سردار سلیمانی من جمله‌ای را عرض کردم که «حاج‌قاسم یک مکتب است» و از رسانه ملی و رسانه‌های گروهی درخواست کردم که روی این مکتب تمرکز و کار کنند. تعبیر من این است که حاج‌قاسم سلیمانی یک شخصیت ذوابعاد و چندبعدی محسوب می‌شد. وقتی از نظامی‌ها، اعضای نیروی قدس و مدافعان حرم درمورد سردار سلیمانی سؤال کنید در پاسخ می‌گویند او یک فرمانده شجاع، جسور، نترس، با اعتماد به نفس و مطیع خداوند در صحنه‌های جنگ و نبرد بود. وقتی از دیپلمات‌ها درمورد سردار سلیمانی سؤال کنید می‌گویند حاج‌قاسم سلیمانی با وجود اینکه درس سیاست در دانشگاه نخوانده و دوره خاصی را نگذرانده بود، به مثابه یک دیپلمات کارکشته بود که با سران قدرت جهان نشست و برخاست داشت و از قدرت اقناع‌سازی آنها هم برخوردار بود؛ به‌طوری که در برخی جلسات جدی سیاسی و دیپلماتیک که کار بالا می‌گرفت و دیپلمات‌های رسمی ما می‌ماندند این سردار سلیمانی بود که کار را پیش می‌برد و پیگیری می‌کرد و آن را به نتیجه می‌رساند. نمونه این کارها را می‌توان در بحث داعش جست‌وجو کرد؛ وقتی که ایشان با شخصیت‌هایی چون پوتین، بشار اسد، سران سیاسی عراق و جاهای دیگر جلسه می‌گذاشت و به گفت‌وگو می‌نشست.

مردی که «عبد» خدا بود

وقتی از این امور گذر کنیم به موضوع «عبد» بودن حاج‌قاسم می‌رسیم. من خودم شاهد بودم که وقتی حاج‌قاسم سلیمانی قصد می‌کرد ۲ رکعت نماز بخواند، اگر به‌صورت او توجه می‌کردید، بدون آنکه خودش متوجه شود، این توجهش به نماز و خداوند از ظاهر او کاملاً مشخص بود؛ به‌طوری که گاهی اعضا و جوارح او به لرزه درمی‌آمد. به تعبیر حضرت امام خمینی (ره) عالم محضر خداست و در محضر خدا گناه نکنید. به‌واقع شهید سلیمانی دنیا را محضر پروردگار می‌دانست و به آن باور داشت و بنا بر همین عقیده هم کارها جلو می‌رفت.

بعد از حاج‌قاسم حس یتیمی سراغ خیلی‌ها آمد

از این ابعاد که بگذریم به وجه عاطفی سردار سلیمانی می‌رسیم. حاج‌قاسم سلیمانی با فرزندان شهدا که پدران خود را در جبهه‌های مختلف داخلی و خارجی مثل دفاع از کشور یا در جنگ با داعش از دست داده بودند به‌شدت گرم و صمیمی بود و به آنها عشق و محبت فراوانی ابراز می‌داشت؛ به‌طوری که پس از شهادت حاج‌قاسم از قول بسیاری از این فرزندان شهدا نقل شد که ما تازه پس از شهادت و از دست دادن سردار سلیمانی است که حس و طعم یتیمی را درک می‌کنیم و تا زمانی که حاج‌قاسم بود، احساسی از یتیمی نداشتیم.

در مورد حاج‌قاسم خیلی کارهای نکرده وجود دارد

واقعیت قضیه این است که من گمان می‌کنم ابعاد متنوع شهید عزیز دل‌ها، حاج‌قاسم سلیمانی همچنان جای کار فراوانی دارد. متأسفانه باید گفت ۷۰، ۸۰ سال یک مکتب پوچ و لائیک مثل کمونیسم در جهان حاکمیت داشت و پیروان آن در طول این سال‌ها تعداد قابل‌توجهی نمایشنامه، کتاب و قهرمان خلق کردند. باید به جرأت گفت هنوز رمان‌های کمونیستی در صدر ادبیات قرار دارند یا حتی قهرمان‌های ساختگی آنان مثل «زنده‌باد زاپاتا» همچنان در اذهان هستند. ببینید، یک مکتبی که به تعبیر حضرت امام پوک و توخالی بود که سرانجام به تاریخ پیوست تا این حد دست به تولیدات ماندگار مثل رمان، تئاتر و نمایشنامه و... زد؛ درحالی که اصلا این مکتب با کسی چون حاج‌قاسم سلیمانی قابل مقایسه نیست و اگر هم آنان قهرمانی داشته باشند، این قهرمانان فقط افرادی تک‌بعدی در عرصه مبارزه هستند؛ نه اینکه مثل سردار ما شخصیت ذوابعادی باشند. واقعیت این است که در مورد حاج‌قاسم خیلی کارهای نکرده وجود دارد. حضرت آقا هم اشاره داشتند که با بهره‌گیری از آثار هنری به معرفی حاج‌قاسم و زندگی ایشان پرداخته شود؛ به‌طور مثال اگر کودکی ایشان به‌نحوی در آثار هنری بازتاب پیدا کند، می‌تواند برای بسیاری از کودکان دهه ۹۰ و بعد از آن تبدیل به الگو شود که اگر از این شخص الگوگیری صورت بگیرد، شخص به پرواز درمی‌آید. هنوز درمورد سردار سلیمانی کارهای زیادی مثل فیلم، تئاتر، نمایشنامه و... باید انجام شود تا این مکتب زنده و ماندگار بماند. ان‌شاءالله خداوند درجات او را بیفزاید و به ما هم توانی بدهد تا از این فرصت عظیمی که برایمان به‌وجود آمده، بهره لازم را ببریم.

قهرمانی که از مناطق فقیرنشین کشور برآمد

به‌نظر شما امروزه جامعه ما نیاز خودش را با کدام یک از ابعاد حاج‌قاسم می‌تواند برطرف و رفع کند؟

به‌نظرم این ابعاد غیرقابل تفکیک هستند. ببینید یک فرد در طول زندگی‌اش از کودکی اهدافی را مدنظر می‌گیرد؛ مثل اینکه دیپلمات شود، افسر نظامی و یک تاجر یا یک مهندس شود. عرض من این است که ارزش حاج‌قاسم در بحث ذوابعاد بودنش به حدی است که می‌تواند برای همه این افراد یک الگو به‌حساب بیاید و افراد در حرفه و مسیر خود از منش سردار سلیمانی الگوگیری کنند. اگر این قضیه برای بچه‌های دهه ۹۰ و ۱۴۰۰ نهادینه شود، مهم‌ترین اثرش این است که آن بچه‌ها به ایرانی بودن و هموطن با حاج‌قاسم بودن، افتخار می‌کنند. امروزه جوانان رمان‌های عجیب و غریب می‌خوانند و پای فیلم‌های هالیوودی می‌نشینند یا از فضای مجازی کسی را به‌عنوان الگوی خود انتخاب می‌کنند. در این فضا معرفی جدی حاج‌قاسم در اصل، معرفی یک الگوی بی‌نظیر برای این بچه‌هاست. حاج‌قاسم بنا به همان چیزی که خودش نقل کرده بود، یک شاگرد لوله‌ساز بود و از لحاظ اقتصادی در یک خانواده مستضعف قرار داشت. من در دوره دوم مجلس نماینده شهر بافت بودم که روستای محل تولد حاج‌قاسم در آن شهر قرار داشت. من دیده بودم که آن مناطق تا چه حد فرودست و فقیرنشین هستند؛ از دل این منطقه قهرمانی چون حاج‌قاسم بیرون می‌آید که کشور و منطقه را روشن کرده و بسیاری از آزادی‌خواهان جهان از او الگو می‌گیرند و اسوه‌شان حاج‌قاسم است. هنرمندان، اهل قلم و تریبون‌داران به عقیده من از وظایفشان است که حاج‌قاسم را به‌نحوی به تصویر، سخن و کلام بکشانند.

حاج‌قاسم هیچ موقع نپذیرفت نامزد انتخابات شود

نزدیک انتخابات مجلس و خبرگان هستیم. درباره کنشگری سیاسی حاج‌قاسم بفرمایید. رمز احترام جناحین اصلی کشور به ایشان چه بود؟

در عالم سیاست متأسفانه بسیاری از افراد تحمل رقبای خود را ندارند؛ درصورتی که طبق اموری مثل رقابت و نشاط در خیرات افراد باید رقبای خود را تحمل کنند؛ چون برخی از این صحبت سوءاستفاده می‌کنند لازم به ذکر است که مقصود من از رقیب، رقیب حکومت یا نظام نیست؛ چراکه هیچ نظامی در هیچ جای دنیا رقبای خودش را که بخواهند آن را حذف کنند یا کنار بگذارند، تحمل نمی‌کند، اما در خود نظام و زیر چتر نظام عقیده دارم که احزاب سیاسی و گروه‌ها باید دست به رقابت بزنند و این رقابت هم باید در خیرات صورت بگیرد. در این منظومه، رقابت نه یک امر منفی که چیز مطلوب و مثبتی است که موجب ارتقا و پیشرفت جوامع می‌شود. متأسفانه در کشور ما تحمل رقیب وجود ندارد و در بسیاری از مواقع افراد به‌دنبال بیرون کردن هرچه زودتر رقبای خود هستند گاهی این بیرون کردن از سر رقابت است که چیز بدی نیست، اما گاهی افراد رقبای خود را با بهانه‌های دیگری بیرون می‌اندازند. بعضی از افراد که به خالص‌ساز هم معروف شده‌اند، رقبای خود را اول رقیب سیاسی، بعد رقیب فرهنگی، بعد رقیب عقیدتی و در آخر یک ضدانقلاب تلقی می‌کنند؛ یعنی آنها را در عرصه سیاست از یک رقیب سیاسی به یک ضدانقلاب تبدیل می‌کنند که به هر نحوی که شده آن را باید از صحنه بیرون کرد؛ درصورتی که اساساً در نظام‌های دمکراتیک و مردم‌سالار این رأی مردم است که رقابت را شکل می‌دهد. شهید حاج‌قاسم در عرصه سیاسی چنین روشی را پیگیری می‌کرد. ایشان بنا بر اینکه آدم مقیدی بود، بی‌شک در انتخابات حضور داشت و بالاخره به یکی رأی می‌داد، اما هیچ‌گاه نامزد مقابل را که به آن رأی نداده است، متهم نمی‌کرد و می‌پذیرفت که آن یک سلیقه‌ای دارد و من قاسم سلیمانی یک سلیقه و تفکر دیگر. این از شاخصه‌های قابل توجه در مکتب حاج‌قاسم است که باید از آن درس گرفت. برای همین نوع برخورد هم بود که افراد زیادی به او پیشنهاد می‌دادند که در انتخابات شرکت کند و او زیربار نمی‌رفت؛ چراکه گمانش بر این بود که میدان سیاست میدانی پاک و بی‌آلایش نیست.

باید سعه‌صدر به خرج داد

مرز خودی و غیرخودی در قاموس حاج‌قاسم کجاست؟ اگر نگاه سردار را ملاک قرار دهیم، جناح انقلابی باید این مرز را در کجا ترسیم کند؟

من قصد ورود به مباحث دینی را ندارم و شاید برای این موضوعی که می‌گویم به من خرده گرفته شود، اما در مورد داستان حضرت موسی و فرعون، حضرت پروردگار به پیامبرش می‌گوید به سمت فرعون برو و او را با زبانی لین به سمت ما دعوت کن! خب، شاید سؤال پیش بیاید خدا که می‌دانسته فرعون هدایت‌بشو نیست، چرا چنین گفته؟ تعبیر و نظر من این است که خدا می‌خواسته بگوید حتی از فرعون هم نباید ناامید شد. ببینید شاید الآن یک عده باشند که بروند و برای حضور در غزه نام‌نویسی کنند، عده دیگری هستند که نام‌نویسی می‌کنند، اما مثل گروه اول اصرار برای حضور ندارند، گروه سوم کسانی‌اند که شاید بگویند ما ایرانی هستیم و نباید خودمان را به کشتن بدهیم و گروه آخر چه بسا به آن دو گروه اول توهین کنند که اینها مشتی انسان جاهل و متعصب‌اند! بنا بر معارف اسلامی و داستان حضرت موسی(ع) من عقیده‌ام این است که افراد حزب‌اللهی و انقلابی نباید از آن گروه دسته آخر هم ناامید شوند. رهبری اخیراً اشاره داشتند که دشمن علیه ما اقدامات گسترده‌ای می‌کند که در برابر همه آنها جهادی لازم است، اما جهاد تبیین اولی بر همه آنهاست؛ به این معنا که مخاطب را باید انتخاب کرد و با او مرتبط شد تا به سمت خیر و صلاح هدایت شود. اصلا موضوع امر به معروف و نهی از منکر ما را به آن لایه آخری‌ها مرتبط می‌کند؛ لذا طبیعی است که باید سعه‌صدر داشت و در این مسیر ناامید نشد.

در ماجرای اظهارنظر آقای ظریف پیرامون دیپلماسی و میدان، به‌نظر شما کدام وامدار دیگری است؟

این موضوعات از مسائل غیرقابل تفکیک است که بخواهیم دیپلماسی و میدان را از هم جدا کنیم. همانطور که گفته شد حاج‌قاسم کسی است که هم مرد میدان است و هم مرد دیپلماسی و هم مرد شرع و تدین. مسئله دیپلماسی و میدان ۲موضوع گره‌خورده به هم هستند؛ به‌نظر من اگر کسی بگوید که حاج‌قاسم مرد دیپلماسی نیست در حق ایشان ظلم کرده است. گاهی شخصی غرق در دیپلماسی است و در جهت کسب دل کدخدا حرفی می‌زند که در اصل نمی‌داند کدخدا تنها زبان زور را می‌فهمد. گاهی هم شخص غرق در اختلاف و درگیری است که هیچ‌گونه تعاملی را نمی‌پذیرد. هردوی اینها رو به سمت انحراف هستند.

امسال اصل شرکت در انتخابات اهمیت دارد

رهبری در سخنان خود به موضوع مشارکت مردمی اشاره داشتند. به عقیده شما نهج و مکتب حاج‌قاسم در این‌باره چه راهکاری را ارائه می‌دهد؟

به هرحال موضوع مشارکت در انتخابات همواره برای رهبری و کشور مهم بوده و امسال این اهمیت بیشتر است. رهبری برخلاف عرف خودش از یک‌سال قبل از انتخابات موضوع مشارکت را پیش کشیدند، درصورتی که در سال‌های گذشته اگر سیاسیون احیاناً زودتر از موعد به بحث انتخابات اشاره می‌کردند، رهبری تذکر می‌دادند و از این موضوع نهی می‌کردند. مهم‌ترین ثمره مشارکت، سرمایه اجتماعی است. رهبری در موضوع فتنه ۸۸ نه گفتند رأی ۲۵میلیونی نه گفتند رأی ۱۳میلیونی، بلکه به رأی ۴۰میلیونی که مشارکت مردم باشد اشاره کردند؛ چراکه اساساً این حضور و مشارکت است که مشروعیت را شکل می‌دهد. دشمن در جنگ ترکیبی خود سعی دارد ارتباط حکومت و مردم را هرچه بیشتر تضعیف کند و پاشنه آشیل ما هم دقیقا موضوع امت و امامت است و هرقدر چسبندگی این دو بیشتر باشد، وضعیت مطلوب خواهد بود.

جدول اعداد | ۴۶۶۸

اعداد ۱ تا ۹ را طوری در خانه‌های سفید قرار دهید که هر رقم در سطرها، ستون‌ها و مربع‌های کوچک ۳ در ۳ یک‌بار دیده شود. پاسخ‌ها در ادامه آمده است.

ساده

۴	۶			۳			۵	۹
	۵						۷	
۱			۵		۹			۶
			۹		۳			
	۹						۸	
			۶		۷			
۳			۴		۸			۱
	۸						۴	
۷	۱			۶			۹	۲

سخت

	۳			۲				۴
	۷							
		۸				۱	۳	
۷			۸					
		۱	۷		۶	۹		
					۴			۱
	۲	۵				۸		
							۹	
۸				۳			۲	

متوسط

					۷		۸	
	۷				۴	۳		۶
		۴		۱		۷		
۹		۲	۶					
	۱						۴	
					۸	۲		۳
		۱		۷		۶		
۵		۸	۳				۹	
	۶		۵					

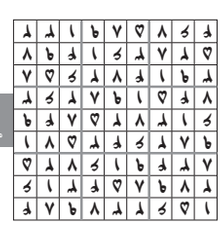

متوسط

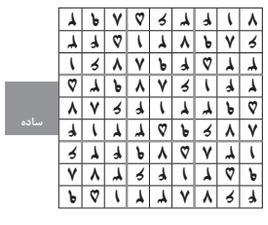

ساده

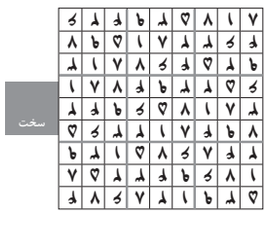

سخت

جدول ۸۹۹۰

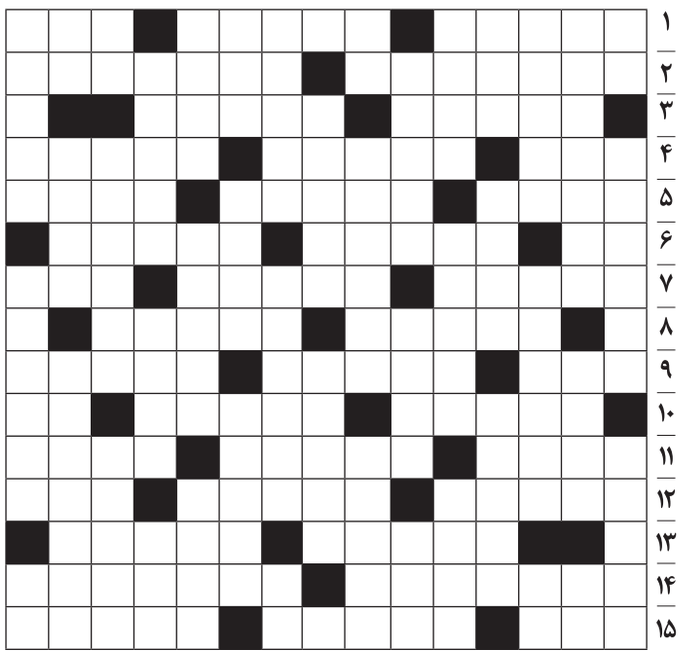

افقی:

۱ – برخوردکردن - شالی - بی‌هوشی
۲ - روشی مدرن در هنر مجسمه‌سازی با استفاده از اشیای دورریختنی - نوعی نوشابه گازدار
۳ - نفس سرکش - مالکیت چیزی را به دیگری واگذارکردن
۴ - دیوار بلند - کمپوت - نوعی قایق پارویی
۵ - گاوآهن - پایان و آخر - ارتعاش
۶ - مکان - عظمت و بزرگی - پیاپی
۷ – گوشه‌نشین - افیون - دیدار
۸ - شیطان - ضربه‌ای در بدمینتون
۹ - از مهم‌ترین ابزارهای صنعت چاپ - بندری در حاشیه دریای خزر - شترمرغ آمریکایی
۱۰ - گیاهی خودرو با مصرف دارویی - شماره پرونده - از اندام گفتاری
۱۱ - ترشی بادمجان - ورزشگاه لندن - کلیسای قدیمی اصفهان
۱۲ - آژیر خطر – رودخانه‌ها - مخفف دیگر
۱۳ - وسیله‌ای برای نشان‌دادن تصویر روی پرده - سخن گستاخانه
۱۴ - سرپرست صدنفر از نظامیان در دوره قاجار - برج دوقلوی مالزی
۱۵ - دایه - بزرگ‌ترین قمر سیاره زحل – آشکارکردن

عمودی:

۱ - دندانه سوهان - زیباترین بنای باستانی هند - بی‌بندوبار
۲ - از سلسله‌های حکومتی ایران - مدافع موکل - بتی در عصر جاهلی
۳ – تمام‌کردن - انقلابی معروف مکزیک - چله کمان
۴ - گریستن – سوارشدن – پسررستم در شاهنامه
۵ - نام پدر ابراهیم نبی(ع) - ترازنامه - زمین بی‌صاحب
۶ - اسب تندرو - نوعی اسباب‌بازی - جام نقره با روکش طلا که از آثار تمدن گیلان به شمار می‌رود
۷ - چه چیز - غذایی از مرغ آغشته به آرد سوخاری - چیستی
۸ - قوم مغول - پیوسته، پیاپی
۹ - وسیله بادکردن لاستیک - ... فوق ایدیهم - قلم انگلیسی
۱۰ - چاه جهنم - شاخه‌ای از ریاضیات - استان
۱۱ – خنده‌آور - بزرگ‌ترین واحد تشکیل‌دهنده نماهای فیلم - از مشهورترین اشعار نیما
۱۲ - نمایندگی – تکیه کلام درویش - ماده اصلی تهیه کاغذ
۱۳ - شهری در جنوب فرانسه - حروف ادغام - شهری در ترکیه
۱۴ - من و شما - نیلگون، کبود – پریشان‌خاطر
۱۵ - قاتل - از خلفای راشدین - یک دور بازی تنیس
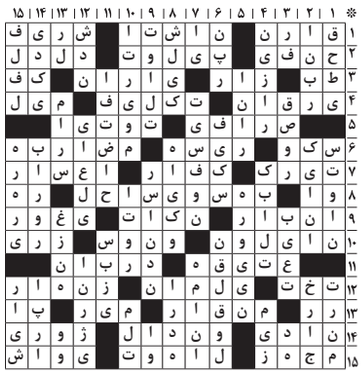
حل جدول شماره ۸۹۸۹